

We Lwowie, dnia 10. października 1909.

Aleg 601

Wniosek

posła Stefczyka i tow. w sprawie wydania krajowej ustawy o zawodowej organizacyi rolników.

Wysoki Sejmie!

Obecny stan rzeczy na polu zawodowej organizacyi rolników w naszym kraju utrudnia w najwyższym stopniu skuteczną obronę i popieranie zawodowych interesów ludności rolniczej i rozwój krajowego rolnictwa.—Istnieje w kraju kilka towarzystw rolniczych, które starają się objąć swą działalnością całokształt interesów zawodowych ludności rolniczej w całym kraju a z których żadne nie jest w stanie zadania tego należycie spełniać. Żadne z nich bowiem nie może reprezentować interesów całego rolnictwa i ogółu ludności rolniczej, żadne z nich nie ma dostatecznych sił do wykonywania zbyt rozległych zadań, jakie sobie wytyczyło. Przeciwnie, działalność tych towarzystw w wieloraki sposób z sobą się krzyżuje, nie ma pomiędzy nimi odpowiedniego podziału pracy według specjalnych zadań i działów zawodowej pracy a natomiast jest podział faktyczny podług stanów, narodowości i nawet partyj politycznych. Dlatego w tej rozbieżnej pracy marnują się siły i środki naszego ubożego kraju.

W tych warunkach nie mamy i nie możemy mieć nawet dobrej znajomości rzeczywistych stosunków i potrzeb naszego rolnictwa, ponieważ każde towarzystwo działając w właściwej sobie sferze, stykając się tylko z pewnemi kołami ludności rolniczej, nie posiada wglądu w stosunki, potrzeby, zapatrywania i żądania ogółu ludności rolniczej.

Temu chaosowi w zakresie organizacyi naszego rolnictwa, tej dezorganizacyi sił ludności rolniczej należy czem rychlej kres położyć przez wytworzenie krajowej organizacyi, któraby objęła ogół rolników zarówno większych jak i mniejszych i ogół zawodowych interesów ludności rolniczej a przez to mogła być wy-

razem ich wspólnych potrzeb i żądań wobec czynników państwowych i krajowych organizacyi, która byłaby uzdolnioną do wprowadzenia i utrzymywania koniecznego ładu w pracy i współdziałania różnych towarzystw rolniczych, skupiała w swych rękach dostateczne środki i siły dla skutecznego popierania interesów krajowego rolnictwa a mogła je rozdzielać i przeznaczać w sposób odpowiadający celowi i dający rekojmie najlepszemu zużytkowaniu.

Ażeby jednak krajowa organizacya mogła spełniać istotnie te zadania i być wyrazem potrzeb zapatrywań i żądań ogółu rolników, musi się opierać na odpowiednio urządzonych organizacyach powiatowych, obejmujących w obrębie swojego terytorium również całokształt interesów zawodowych ludności rolniczej.

Tylko tym sposobem można związać osobliwie mniejszych rolników z krajową organizacyą, tylko tym sposobem można im zapewnić słuszny wpływ, tylko tym sposobem można im ułatwić korzystanie z działalności krajowej organizacyi. W powiatowych organizacyach musi leżeć punkt ciężkości całej zawodowej organizacyi rolników, o ile chodzi o praktyczną działalność, dla skutecznego popierania pracy rolniczej. Dlatego wyposażenie tych powiatowych organizacyj w potrzebne urządzenia, siły i środki, rozstrzygać będzie o skuteczności ich działania, o spełnieniu zadań, do jakich ta organizacya zawodowa byłaby powołaną.

Jeżeli zaś ogół rolników ma być uprawniony do korzystania z pożytków takiej organizacyi, to i obowiązki, które są nieodzownym warunkiem korzystania z praw, powinny być rozłożone w odpowiedni sposób na ogół rolników. Czy jednak stosunki w całym naszym kraju nadają się już obecnie do wprowadzenia wszędzie organizacyi zawodowej rolników, tego nie chcemy przesądzać, owszem przypuszczamy, że w znacznej części naszego kraju okaże się może wskazaniem oparcie powiatowej organizacyi na współdziałaniu dobrowolnych stowarzyszeń rolniczych, w odpowiedni sposób w tym celu skoordynowanych.

Zresztą jednak także w tych częściach kraju, w których zaprowadzony zostałby obowiązkowy udział ogółu rolników w zawodowej organizacyi, należałoby do jej najważniejszych zadań popierać w każdym okręgu powstawanie i rozwój dobrowolnych stowarzyszeń dla spełniania różnych szczegółowych zadań i czynności w zakresie stosunków rolniczych.

Coraz trudniejsze warunki, w jakich rolnictwo naszego kraju znalazło się wskutek niepomyślnego układu ekonomicznych stosunków i politycznych koniunktur, coraz poważniejsze niebezpieczeństwa, jakie z tego powodu grożą w dalszym ciągu rozwojowi naszego rolnictwa tak dalece, że najlichnniejszą warstwę całego społeczeństwa doprowadzić mogą do zupełnej ruiny gospodarczej, wzywają nas do spieszenia w rozwiązaniu powyższego problemu.

Zważywszy tedy powyższe okoliczności, wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w najkrótszym czasie a w każdym razie na najbliższej sesji przedłożył Sejmowi do uchwały projekt krajowej ustawy o zawodowej organizacyi rolników, opartej na następujących zasadach.

II. Celem zawodowej organizacji rolników jest zastępowanie, bronienie i popieranie zawodowych interesów ludności rolniczej w każdym kierunku a w szczególności:

a) współdziałanie z władzami krajowymi i państwowymi przy wykonywaniu ustaw i innych przepisów, odnoszących się do stosunków rolniczych w kraju jako też wypowiedanie opinii i przedkładanie wniosków co do wydania albo zmiany przepisów prawnych lub zarządzeń administracyjnych, które dotyczą potrzeb rolnictwa jako też zawodowych interesów ludności rolniczej;

b) zarządzanie funduszami państwowymi i krajowymi, przeznaczonymi na potrzeby rolnictwa krajowego, rozdział ich i czuwanie nad ich właściwym użyciem;

c) badanie stosunków rolniczych zwłaszcza przez zbieranie i publikowanie dat statystycznych;

d) krzewienie i popularyzowanie wiedzy rolniczej wśród najszerszych warstw ludności rolniczej przy pomocy odpowiednich zakładów rolniczych i innych środków ułatwiających zastosowanie zdobyczy naukowych do praktyki rolniczej;

e) popieranie rozwoju i działalności rolniczych Spółek zarobkowo gospodarczych jakoteż towarzystw i instytucyj rolniczych, które bądźto służą ogólnym interesom rolnictwa i ludności rolniczej, bądźteż zajmują się wybranymi gałęziami produkcji rolniczej albo leśnej;

f) organizowanie pomocy prawnej w zakresie stosunków rolniczych, zwłaszcza w tym celu, aby szerszym warstwom rolników ułatwić korzystanie z urzędzeń agrarnych (dla kredytu hipotecznego, włości rentowych, melioracyj, komasacji itp.);

g) wywieranie wpływu na urządzenia i czynności targowe, giełdowe i wogóle dotyczące handlu towarami i wytworami rolniczemi.

III. Krajowa organizacja ma obejmować ogół rolników zarówno większych jak i mniejszych we wszystkich stopniach organizacji, zapewnić im wpływ odpowiedni do ich siły gospodarczej.

IV. Podstawą krajowej organizacji mają być powiatowe organizacje, oparte bądź to na obowiązkowym udziale (ogółu) rolników w powiatowej organizacji, bądź też na dobrowolnych związkach powiatowych.

Zasada obowiązkowej organizacji powiatowej ma być przeprowadzoną w tych częściach kraju, w których miarodajne czynniki, reprezentujące obecnie interesy ludności rolniczej za tem się oświadczą. W innych częściach kraju ma być utrzymana zasada dobrowolnej organizacji z uwzględnieniem fakultatywnego przeobrażenia się dobrowolnych związków w obowiązkowe organizacje powiatowe, o ile tego interesowane koła ludności rolniczej będą się domagać a Sejm swą uchwałą tę zmianę zatwierdzi.

V. W naczelnych organach krajowej organizacji mają być reprezentowane przede wszystkim powiatowe organizacje rolników przy współdziałaniu przedstawicieli Sejmu, Wydziału krajowego i c. k. Rządu.

Wnioskodawca:

Stefczyk

Stapiński, Bernadzikowski, Kędzior, Cinsler, Wasung, Długosz, Cieluch, Witos, Ptak, Kręzel, Bojko, Skolyszewski, Lewakowski, Bis, Jedynak, Myjak, Zardecki.

